

**Talousvaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen
esityksen johdosta laiksi kuluttajansuojalain 6 luvun muuttami-
sesta**

Eduskunta on 9 päivänä helmikuuta 1982 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 7.

Asian johdosta ovat olleet kuultavina lain-säädäntöjohtaja Leif Sevón oikeusministeriöstä, hallitusneuvos Hannu Taipale ja hallintotarkas-taja Pirkko Varpasuo valtiovarainministeriöstä, toimistopäällikkö Antti Toivonen ja ylitarkas-taja Kristian Tammivuori kauppa- ja teollisuus-ministeriöstä, kuluttaja-asiamies Gerhard af Schultén kuluttaja-asiamiehen toimistosta, kil-pailuasiamies Olavi Väyrynen kilpailuasiamie-hen toimistosta, toimistopäällikkö Marita Wilska elinkeinohallituksesta, toiminnanjohtaja Leena Simonen Kuluttajaneuvontaliitosta, toh-tori Virpi Tiili Keskuskauppakamarista, johtaja Irene Luukkonen Kuluttajien Vakuutustoimis-tosta, puheenjohtaja Oili Korkeamäki Kunnal-listen Kotitalouslautakuntien Keskuksesta, toiminnanjohtaja Gun Väyrynen Kuluttajat—Konsumenterna ry:stä, puheenjohtaja Iiro Tuominen ja varapuheenjohtaja Lea Sarkameri Kunnalliset Kuluttajaneuvojat ry:stä sekä toi-mitusjohtaja Ilpo Paakkanen Suomen Posti-myynti- ja Suoramainontaliitosta. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan kotimyyntiin käsitettä täsmennettäväksi rajaamalla sen ulkopuolelle tavarat tarjoaminen myytäväksi paikassa, jossa yleensä käydään kauppaa tai jonne myyjä on ilmoittelulla kutsunut ostajia kaupantekoa var-ten. Kotimyyntiasiakirjana olisi ehdotuksen mukaan käytettävä viranomaisen vahvistaman tai erikseen hyväksymän kaavan mukaista asia-kirjaa. Asiakirjan tahallinen antamatta jättä-minen säädettäisiin rangaistavaksi. Myös tava-ran peruuttamisoikeutta koskevia säännöksiä ehdotetaan tarkistettaviksi.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä talousvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta pääosin tarpeellisena, minkä vuoksi valiokunta on asettunut lakiehdo-tuksen hyväksymisen kannalle.

Valiokunnan mielestä saattaa kuitenkin laki-ehdotuksen 3 §:n säännös, jonka mukaan jo tavaränäytteeseen tutustuminen aloittaisi laissa

säädetyt peruuttamisajan kulumisen, johtaa kuluttajan kannalta kohtuuttomaan lopputulok-seen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 3 §:n 1 momentin muutettavaksi siten, että koti-myyntissä kaupan peruuttamisesta on myyjälle lähetettävä kirjallinen ilmoitus seitsemän päi-vän kuluessa kotimyyntiasiakirjan sekä tavarat tai ensimmäisen tavaraerän vastaanottamisesta.

Lakiehdotuksen 12 §:n hyväksyminen ehdo-tetussa muodossa johtaisi muun muassa siihen, että lehden tilaajan oikeus irtisanoa jatkuva tilaus on erilainen riippuen siitä, onko tilaus tapahtunut puhelimitse niin, että lehtiasiamies on ottanut aloitteen tai siten, että tilaaja on itse ottanut yhteyttä lehden konttoriin. Lisäksi ensitilauksen ja jatkotilauksen tekijät joutuisi-vat säännöksen johdosta eriarvoiseen asemaan. Lakiehdotus on siten tältä osin sisällöltään epäjohdonmukainen. Valiokunta ei kuitenkaan ole pitänyt mahdollisena säännöksen tarkista-mista valiokunnassa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 12 §:n poistettavaksi lakiehdotuk-sesta. Sanoma- ja aikakauslehden tilaukset jäi-sivät näin ollen samaan asemaan muun koti-myyntin kanssa.

Vieli valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen voimaantulosäännöstä täydennettäväksi siten, että lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentissa tarkoi-tetut kaavat on vahvistettava tai voidaan hy-väksyä jo ennen lain voimaantuloa.

Valiokunnan mielestä lainmuutosehdotusten hyväksymisen jälkeenkin kotimyyntitoimintaan jää runsaasti yksittäisiä epäkohtia. Muun muas-sa vanhuksiin ja vammaisiin kohdistuvaa koti-myyntiä tulisi voida valvoa nykyistä tarkem-min. Sama koskee erilaisissa hoitolaitoksissa ja työpaikoilla tapahtuvaa myyntiä. Alalla tapah-tuu myös keskimääräistä enemmän epärehellistä myyntitoimintaa, jota on vaikea käytännössä valvoa. Tämän vuoksi talousvaliokunta pitää tärkeänä, että tutkitaan mahdollisuudet saattaa kotimyynti kokonaisuudessaan luvanvaraiseksi. Näin voitaisiin poistaa merkittävä osa koti-myyntissä nykyisin havaituista epäkohdista.

Lakiehdotuksen mukainen kotimyyntin määritelmä supistaa nykyistä kotimyynti-

käsitettä. Tästä on seurauksena, että eräät myyntitapahtumat, joissa ostaja joutuu yllättäen myyntitarjouksen kohteeksi, rajautuvat lain soveltamisalan ulkopuolelle. Tämän vuoksi olisi tutkittava, olisiko esimerkiksi yleisötilaisuuksissa tapahtuvasta myynnistä säädettävä erikseen.

Valiokunnassa on käynyt selväksi, että sekä kotimyyntiä harjoittavien henkilöiden että erityisesti kuluttajien tiedot kotimyyntiä koskevista säännöksistä ovat puutteellisia. Valiokunta pitää tärkeänä, että kotimyyntiä koskevaa valistustoimintaa tehostetaan sekä myyjien että ostavan yleisön keskuudessa. Tässä mielessä olisi myös pyrittävä kehittämään kunnallista kuluttajaneuvontaa lisäämällä kuluttajaneuvoja siten, että saadaan aikaan koko maan

kattava tehokas kuluttajaneuvontaverkosto. Yksittäisen ostajan kannalta tärkein tietolähde kuluttajan oikeuksista ja velvollisuuksista kotimyyntissä on kotimyyntiasiakirja. Valiokunnan mielestä on erittäin tärkeää, että kotimyyntiasiakirjan kaava vahvistetaan sellaiseksi, että kotimyyntiasiakirja myös käytännössä on laadittu riittävän selkeäksi ja luettavaan muotoon. Kaavaa vahvistettaessa tulee lähtökohtana olla ostaja-asemaltaan heikoimman kuluttajan tarpeet.

Edellä olevan perusteella talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

kuluttajansuojalain 6 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä tammikuuta 1978 annetun kuluttajansuojalain (38/78) 6 luvun 1 §:n 1 momentti sekä 2, 3 ja 8 § sekä

lisätään sanotun 6 luvun 1 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 5 §:ään uusi 3 momentti sekä lukuun uusi 10 ja 11 (poist.) § seuraavasti:

6 luku

Kulutustavaran koti- ja postimyynti

1 ja 2 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

3 §

Kotimyyntissä peruuttamisesta on myyjälle lähetettävä kirjallinen ilmoitus seitsemän päivän kuluessa kotimyyntiasiakirjan sekä tavaran tai ensimmäisen tavaraerän vastaanottamisesta. (Poist.)

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

5, 8, 10 ja 11 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

12 §

(Poist.)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Kauppa- ja teollisuusministeriön tulee vahvistaa 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu kaava hyvissä ajoin ennen lain voimaantuloa. Elinkeinonharjoittaja voi myös tehdä hakemuksen ja elinkeinohallitus hyväksyä 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun kaavan jo ennen lain voimaantuloa.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 6 päivänä huhtikuuta 1982

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Karkinen, varapuheenjohtaja Mattila ja jäsenet Hyrynkangas, Ihmäki, A. Jokinen, Juvela, Järvi-

lehto, Järvisalo-Kanerva, Kuuskoski-Vikatmaa, Rajantie, Raudasoja, Renlund, Savola, Säilynoja ja Tennilä sekä varajäsen Kauppi.